

**ОЦІНКА ВПЛИВУ
ЗАБОРОНИ ЕКСПОРТУ
НЕОБРОБЛЕНИХ
ЛІСОМАТЕРІАЛІВ
В УКРАЇНІ**

**ОЦІНКА ВПЛИВУ
ЗАБОРОНИ ЕКСПОРТУ
НЕОБРОБЛЕНИХ
ЛІСОМАТЕРІАЛІВ
В УКРАЇНІ**

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України

Економічний відділ

вул. Велика Житомирська, 11. офіс 619

01025, Київ, Україна

+38 044 255 92 31

info@feao.org.ua

www.feao.org.ua

www.facebook.com/feao.vru/

Оцінка впливу необроблених лісоматеріалів в Україні

У цій публікації досліджено вплив заборони експорту необробленої деревини (лісу-кругляка) на деревообробну, меблеву та паперову промисловості у I півріччі 2016 року. Публікація містить аналіз впливу мораторію на експорт, інвестиції та податкові надходження у цих промисловостях, а також міжнародний досвід введення та дії подібних заборон.

Підготували: Іванна Федько, Віктор Мазярчук

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України,
жовтень 2016

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати напряму від власників прав.

ЗМІСТ

Вступ	6
I. Огляд ринку	7
II. Оцінка впливу мораторію на експорт.....	11
III. Оцінка впливу мораторію на податкові надходження.....	13
IV. Оцінка впливу мораторію на інвестиції.....	14
V. Міжнародні зобов'язання України в частині експорту: огляд Генеральної угоди з тарифів і торгівлі та Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.....	16
Висновки	19

ВСТУП

У квітні 2015 року Верховна Рада прийняла Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про особливості державного регулювання діяльності суб’єктів підприємницької діяльності, пов’язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів” щодо тимчасової заборони експорту лісоматеріалів у необробленому вигляді” (далі — Закон), яким заборонила на 10 років експорт необроблених лісоматеріалів, з видаленою або невидаленою корою або заболонню, або начорно брусовані або небрусовані (УКТЗЕД¹ код 4403):

- деревних порід, окрім сосни,— з 1 листопада 2015 року;
- деревних порід сосни — з 1 січня 2017 року.

Метою прийняття Закону є відновлення деревообробної та меблевої промисловості, створення робочих місць, переорієнтація експорту з деревної сировини на продукцію ширшого ступеня обробки, створення більшої доданої вартості на лісопродукцію, яка є національним багатством.

Основними аргументами щодо заборони експорту були²:

- лісові масиви використовуються неефективно;
- неконтрольована вирубка лісів та експорт сировини стали серйозною екологічною проблемою;
- у структурі експорту деревини і виробів з неї переважає круглий ліс, що продається за заниженими цінами;
- технологічний рівень експортованої сировини надзвичайно низький;
- без сировини частково призупинили роботу понад 6,5 тисячі деревообробних та меблевих комбінатів.

¹ Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

² Відповідно до пояснювальної записки законопроекту № 1362 від 10.12.2014.

I. ОГЛЯД РИНКУ

Україна посідає восьме місце в Європі за загальною площею лісів (10,8 млн га) та шосте місце за запасами деревини. Показник лісистості становить 15,9%, що майже втричі нижче, аніж у середньому в Європі.

У структурі ВВП України лісове господарство займає незначну частку, 0,5%. Частка лісової і деревообробної промисловості в усьому промисловому комплексі України становить менше 2,5%. Основою розвитку галузі є лісове господарство. Проте така незначна частка не відображає повного економічного та екологічного значення та потенціалу лісового господарства України.

У 2015 році було вироблено 19,3 млн м³ деревини, з яких лише половина, приблизно 10 млн м³, залишилася в Україні для подальшої обробки. Відповідно до оцінок експертів, потреба в деревині вітчизняних виробників становить 20 млн м³, що свідчить про існування значного незадоволеного попиту на внутрішньому ринку. Таким чином, потужності галузі завантажені лише на 35%³. Як наслідок цих двох факторів для лісової та деревообробної промисловості, спостерігається ситуація незадоволеного попиту та неповного використання виробничих потужностей галузі.

Для оцінки ефективності заборони експорту лісоматеріалів ми проаналізували два періоди — до (I пів. 2015) та після (I пів. 2016) введення мораторію.

У I пів. 2016 року порівняно з аналогічним періодом 2015 року індекс промислової продукції⁴ зріс лише на 2%, а виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність залишилися на тому самому рівні, натомість меблева галузь зросла на 6% (див. Таблицю 1).

³ За даними Всеукраїнської асоціації деревообробних підприємств (ВАДП).

⁴ Розрахунок індексу базується на даних про динаміку виробництва за постійним набором товарів-представників та структурі валової доданої вартості за базисний рік.

Таблиця 1

Індекси промислової продукції за окремими видами діяльності на I пів. 2016 року, %

Вид економічної діяльності	I пів. 2016 до I пів. 2015
Промисловість	102
Переробна промисловість:	
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	99
Оброблення деревини та виготовлення виробів з деревини та корка, крім меблів; виготовлення виробів із соломки та рослинних матеріалів для плетіння	105
Лісопильне та стругальне виробництво	115
Виготовлення виробів з деревини, корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння	100
Виробництво паперу та паперових виробів	94
Виробництво паперової маси, паперу та картону	96
Виготовлення виробів з паперу та картону	93
Поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	101
Виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	106

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

За I пів. 2016 року реалізовано промислової продукції (товарів, послуг) на 796,6 млрд грн. Частка категорії “Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність” становить 3,5% (27,9 млрд грн), з яких 35% продукції виробів з деревини експортувалось. Виробництво меблів та іншої продукції становить 1,6% від загального обсягу реалізованої промислової продукції, де практично половина виробів експортувалася.

Рис. 1. Динаміка використання лісу та його частка у ВВП (1997-2015)

Джерело: Держкомстат України

За індексом реалізації продукції добувної та переробної промисловості⁵ виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність у червні 2016 року зросли на 12% порівняно з червнем 2015 року, а виробництво меблів, іншої продукції зросло на 14% відповідно (Таблиця 2), тоді коли переробна промисловість зросла в середньому на 9% (червень 2016 року порівняно з червнем 2015 року). Спостерігається позитивна тенденція зростання в переробній промисловості взагалі та в деревообробній галузі зокрема. Це підтверджується не тільки позитивним номінальним зростанням обсягів у цій сфері, але і з 2008 року спостерігається зростання частки лісового господарства у ВВП (див. Рис. 1).

⁵ Розрахунок індексу базується на даних про динаміку виробництва за постійним набором товарів-представників та структурі валової доданої вартості за базисний рік.

Таблиця 2

Виробництво основних видів промислової продукції у досліджуваній галузі у 2016 році

Вид промислової продукції	Вироблено за I пів. 2016 року	I пів. 2016 року у % до I пів. 2015 року
Деревина, уздовж розпиляна чи розколота, розділена на частини чи луцена, завтовшки більше 6 мм; шпали з деревини для залізничних чи трамвайних колій, непросочені, тис. м ³	837	88
Фанера клеєна, панелі фанеровані та матеріали шаруваті подібні, з деревини, тис. м ³	84	91
Плити деревостружкові та плити подібні з деревини, необроблені чи лише шліфовані, тис. м ³	616	104
Паркет дерев'яний щитовий, тис. м ²	335	124
Вікна та їх рами, двері балконні та їх рами, двері та їх коробки та пороги з деревини, тис. м ²	843	110
Верстати для оброблення деревини, корка, кістки, ебоніту, твердих пластмас і матеріалів твердих подібних, од.	542	105

Джерело: Держкомстат України

У I пів. 2016 року у деревообробній галузі спостерігається зростання виробництва майже за всіма категоріями товарів порівняно з аналогічним періодом попереднього року.

Окрім цього, спостерігається позитивна динаміка у виробництві верстатів, необхідних для обробки деревини, що є ознакою зростання інвестиційної привабливості галузі.

II. ОЦІНКА ВПЛИВУ МОРАТОРІЮ НА ЕКСПОРТ

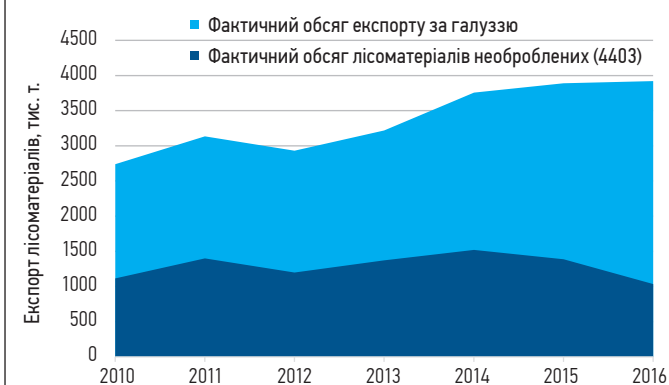
Загальний обсяг експорту в Україні у I пів. 2016 року зменшився майже на 11% порівняно з аналогічним періодом попереднього року і становив \$16,6 млрд. Експорт деревини і виробів з деревини становив \$568 млн (3,4% від загального обсягу експорту), що на 6% більше, ніж за аналогічний період 2015 року.

Експорт сировинних товарів з категорії “Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів” (X група) зменшився на 15% та становив \$259 млн. Експорт товарів меблевої галузі також зменшився на 2%. Незважаючи на відсутню позитивну динаміку в експорті меблів, слід зазначити, що падіння обсягу експорту у I пів. 2016 року значно сповільнилось порівняно з аналогічним періодом попереднього року (зменшення на 27% у I пів. 2015 року порівняно з I пів. 2014 року).

Аналізуючи структуру експорту товарів галузі, важливо виділити зростання експорту деревини паливної, деревної тріски та стружки на 17% (193 тис. т), а також зростання експорту деревини бондарної, колоди, палі та ін. — 68% (на 2,3 тис. т). Відбулося значне зменшення експорту необроблених лісоматеріалів (код 4403) — на 352 тис. т (-25%). Натомість лісоматеріали оброблені (код 4407) збільшились в експорті майже на 114 тис. т (+11%)⁶.

У лісовій та деревообробній галузі у I пів. 2016 року прослідковується зростання експорту обробленої продукції, хоча і нерівномірно за всіма групами товару. Зростання експорту обробленої деревини, в тому числі і меблевої та паперової галузей, становить 3%. А обсяг експорту необроблених лісоматеріалів зменшився на 25% після введення мораторію.

Рис. 2. Обсяг експорту деревини (2010–2016)

Джерело: Держкомстат України та ДФС

⁶ Порівняно з I пів. 2015 року.

При загальному зростанні експорту всіх категорій товарів, окрім необроблених лісоматеріалів (код 4403), спостерігається різке зростання експорту деревини паливної. До товарної позиції “деревина паливна” (код 4401) включаються деревина переважно у вигляді: полін, як правило, з корою; розколотих колод або полін; сучків, в’язок хмизу, необроблених гілок, стовбурів дерев, що в’ються, пеньків і коренів дерев.

Важливо зазначити, що для колод і полін, які вважаються деревиною паливною, не встановлено жодних обмежень щодо розміру. Через відсутність обмежень щодо розміру зазначеного вище товару можливе виникнення контрабандних шляхів вивезення лісу-кругляка. Це і є причиною різкого зростання експорту деревини паливної у I пів. 2016 року порівняно з аналогічним періодом попереднього року (збільшення на 192 тис. т) при явному зменшенні експорту необробленої деревини (на 351 тис. т). За інформацією засобів масової інформації, причиною такого стану експорту є документальне оформлення лісу-кругляка як паливних дров.

III. ОЦІНКА ВПЛИВУ МОРАТОРІЮ НА ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ

Податкові надходження від лісгосподарської та деревообробної галузі до бюджету у I пів. 2016 року становили 11,8 млрд грн, тобто 4% від загального обсягу, та зросли на 19% порівняно з аналогічним періодом 2015 року.

Кількість юридичних осіб, зайнятих у лісгосподарстві, деревообробній, паперовій та меблевій галузях, зроста майже на 2 тис. осіб у I пів. 2016 року порівняно з I пів. 2015 року, що є ознакою зростання внутрішнього ринку та збільшення податкових надходжень, а також, що важливо, створення нових робочих місць через розширення виробництва.

Зростання податкових надходжень від лісгосподарської та деревообробної галузей пояснюється їх розвитком. Підтвердженням цього є збільшення як податкових надходжень від ПДВ (див. Рис. 3), так і кількості суб’єктів, що ведуть господарську діяльність у цих сферах. Поряд зі зростанням надходжень ПДВ у I пів. 2016 року зростає і обсяг операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою, — операцій експорту. Отже, експортується вже не просто сировина, а товар з вищою доданою вартістю.

Рис. 3.
ПДВ, отриманий в результаті діяльності підприємств деревообробної, паперової та меблевої галузей (2011-2016)

Джерело:
Держкомстат
України та ДФС

Обсяг ПДВ, сплаченого підприємствами деревообробної, паперової та меблевої галузей у I пів. 2016 року, зріс на 32% (12,7 млрд грн). Таке зростання характеризує стан ринку після введення мораторію на експорт необроблених матеріалів та означає, що оподаткування готової продукції приносить більші податкові надходження до бюджету.

Спостерігається позитивна динаміка податкових надходжень до бюджету від підприємств лісового господарства, деревообробної, паперової та меблевої галузей, що за I пів. дії мораторію становить 19%.

IV. ОЦІНКА ВПЛИВУ МОРАТОРІЮ НА ІНВЕСТИЦІЇ

Загальний обсяг капітальних інвестицій, освоєний підприємствами та організаціями України у I пів. 2016 року, становив 120 млрд грн, на 9,6% більше, ніж за відповідний період попереднього року. Капітальні інвестиції у сфері лісового господарства та лісозаготівлі за I пів. 2016 року становили 362 млн грн, що на 24% більше, аніж у відповідному періоді попереднього року. У загальній структурі обсягу освоєних капітальних інвестицій ця сфера охопила лише 0,3%. Проте для оцінки ефективності дії мораторію важлива оцінка стану інвестицій не лише у сфері лісового господарства і лісозаготівлі, а саме в деревообробній, паперовій та меблевій галузях у I пів. 2016 року порівняно з попереднім аналогічним періодом.

Отже, стан освоєння капітальних інвестицій підприємствами деревообробної, паперової та меблевої галузей такий:

- виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність — 1467 млн грн, що на 28% менше, аніж у відповідному періоді попереднього року (3,7% від загального обсягу інвестицій). Значне зростання капітальних інвестицій спостерігається у сфері виготовлення виробів з паперу та картону — зростання на 48% порівняно з I пів. попереднього року;
- виробництво машин і устаткування для сільського та лісового господарства — 186 млн грн, що на 53% більше, ніж у попередньому періоді (0,2% від загального обсягу);
- виробництво меблів — 303 млн грн, що майже на 30% більше, ніж у попередньому періоді (0,3% від загального обсягу капітальних інвестицій)⁷;

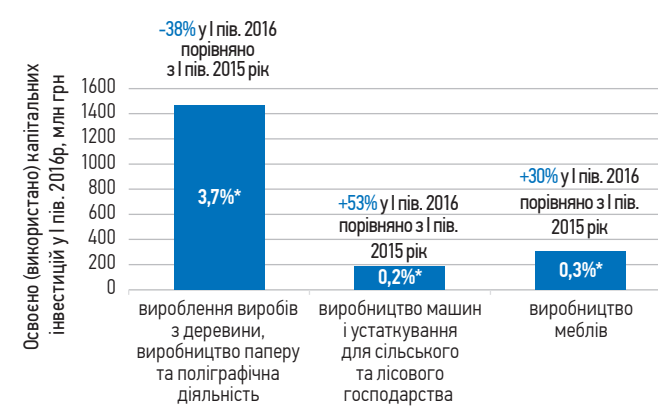
Особливістю періоду I пів. 2016 року (після введення мораторію) у розрізі інвестицій є те, що значно зростає імпорт верстатів (включаючи верстати для забивання цвяхів, скріпок, склеювання та інших видів складання) для обробки дерева, пробки, кістки, ебоніту, твердих пластмас або аналогічних твердих матеріалів порівняно з I пів. 2015 року. Кількість завезених таких верстатів зросла більше ніж на третину.

Вплив заборони на вивезення необробленого лісу призвів до зростання інвестицій в деревообробній, паперовій та меблевій галузях. В основному це приріст капітальних інвестицій (див. Рис. 4).

⁷ Підготовлено на основі даних державного статистичного спостереження щодо капітальних інвестицій. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

Рис. 4.
Притік капітальних інвестицій в галузь за видами економічної діяльності у I пів. 2016 року

Джерело:
Держкомстат
України

* Частка капітальних інвестицій даної категорії у загальному обсязі освоєних капітальних інвестицій.

Законодавче рішення щодо введення мораторію на експорт необробленої деревини створює необхідні передумови до залучення в деревообробну галузь не тільки вітчизняних інвестицій, а й іноземних задля створення додаткових потужностей для обробки додаткових обсягів деревини.

“Мораторій на експорт лісу дозволив залучити значні іноземні інвестиції у деревообробну галузь України”,— наголошували експерти протягом прес-конференції на тему “Лісова галузь як заручник політичних торгів” (23 вересня 2016 року; інформаційне агентство “Укрінформ”). Підтвердженням цього є реалізація шведською компанією інвестиційного проекту на 25 млн євро (будівництво заводу “Українські лісопильні” в Костополі Рівненської області потужністю 300 тис. м³ пиломатеріалів). За рік завод створює 150 робочих місць. Планується виготовлення соснових пиломатеріалів, а саме обрізних дощок, які надалі підуть на виготовлення столярних виробів, меблів і будматеріалів.

Окрім цього, на Рівненщині та Житомирщині завдяки іноземним інвестиціям було запущено три заводи з переробки деревини.

В цифровому вираженні це матиме такий вигляд:

- до введення мораторію у 2015 році середньомісячний обсяг прямих іноземних інвестицій в такий вид економічної діяльності, як виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність, становив \$35,4 млн;
- після введення мораторію у 2016 році середньомісячний обсяг прямих іноземних інвестицій становив вже \$67,7 млн (майже вдвічі більше).

Важливо зазначити, що на 31.12.2015 обсяг прямих іноземних інвестицій в цю сферу становив \$424,5 млн, а станом на 1.07.2016 — \$405,7 млн.

V. МІЖНАРОДНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УКРАЇНИ В ЧАСТИНІ ЕКСПОРТУ: ОГЛЯД ГЕНЕРАЛЬНОЇ УГОДИ З ТАРИФІВ І ТОРГІВЛІ ТА УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС

Уряд пропонує скасувати мораторій на експорт лісоматеріалів через те, що запроваджена заборона:

- порушує зобов'язання України як члена СОР, передбачені статтею XI “Загальне скасування кількісних обмежень” Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (далі — ГАТТ), згідно з якою будь-які заборони чи обмеження, крім мита, податків чи інших зборів, не повинні встановлюватися або застосовуватися будь-якою стороною щодо продажу на експорт будь-якого товару, призначеного для ввезення на територію будь-якої іншої сторони;
- суперечить зобов'язанням України в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, які передбачають аналогічну заборону з посиланням на статтю XI ГАТТ. При цьому передбачені Угодою винятки з цієї норми на підставі статті XI ГАТТ стосуються лише надзвичайних ситуацій, пов'язаних з нестачею на національному ринку продуктів харчування та інших товарів, необхідних для суспільних потреб, та передбачають суворо обмежений строк застосування подібних заходів.

Заборона або обмеження експорту лісової продукції є не тільки в Україні. За інформацією Інституту світових ресурсів⁸, 33 країни⁹ у світі мають заборону експорту лісоматеріалів:

- Європа — 1 країна: Албанія (заборона з 2016 року);
- Африка — 7 країн: Камерун (1999), Кот-д'Івуар (1999), Габон (2010), Гана (1979), Мадагаскар (1975), Мозамбик (2007), Нігерія (1979);
- Америка — 13 країн: Беліз (1992–1996, 2012), Бразилія (1969), Болівія (1996), Канада (1906), Колумбія (1997), Коста-Рика (1986), Еквадор (2005), Гватемала (2006), Гондурас (1998), Нікарагуа (1997), Панама (2002), Перу (1972), США (1926);
- Азія — 12 країн: Камбоджа (1996), Фіджі (1997), Індонезія (1985), Лаос (1989), Малайзія (1972), М'янма (2014), Нова Зеландія (2014), Папуа — Нова Гвінея (1990), Філіппіни (1986), Шрі-Ланка (1990), В'єтнам (1992).

Усі зазначені країни, де існує мораторій на експорт лісоматеріалів або його обмеження, є членами Світової організації торгівлі. Серед країн

Європи поряд з Україною обмеження в експорті необроблених лісоматеріалів запровадила Албанія. З січня 2016 року там запроваджено 10-річну заборону на експорт лісоматеріалів. Ініціатором заборони виступило Міністерство навколишнього середовища, яке розробило відповідний закон. За порушення закону передбачено штраф у 36000 євро. Закон був прийнятий після 25 років винищення лісів порушниками часто у співпраці з представниками влади¹⁰. У цьому випадку важливо зазначити, що заборона містить певну відмінність від українського мораторію: Албанія заборонила не просто експорт необроблених матеріалів, а й загалом будь-яку промислову вирубку через критичну екологічну ситуацію в країні. Тобто за таких умов відсутній момент дискримінації інших (зовнішніх) агентів ринку, через що будь-яких проваджень з боку СОР щодо Албанії не спостерігається.

Основна ціль албанської заборони — уникнути екологічної катастрофи, натомість головна ціль українського мораторію — це господарська ціль, а саме розвиток деревообробної галузі економіки (де можуть простежуватись дискримінаційні моменти), хоча про екологічні завдання такої заборони також згадується у пояснювальній записці до закону.

Також тимчасово призупинено експорт деревини з Республіки Молдова (з 1 грудня 2016 року до 31 грудня 2026). Відповідне рішення було прийнято урядом. Згідно з проектом заборона на вивіз вводиться на невизначений строк. Мета — збереження обмежених природних ресурсів і відновлення лісових площ. Знову стикаємося з тим, що основна ціль заборони — екологічна, а не стимулювання розвитку окремої економічної галузі: деревообробної, меблевої, целюлозно-паперової тощо. Ніяких санкцій з боку СОР не спостерігається.

Окрім цього, в Республіці Білорусь 24 серпня 2000 року Постановою № 1336 “Про деякі заходи щодо обмеження вивезення деревини твердолистяних порід”¹¹ Рада міністрів Республіки Білорусь заборонила з 1 січня 2001 року експорт лісоматеріалів з деревини дуба, граба, ясена, клена, бука (позиції 4401, 4403, 4404, 4407, 4409 ТН ЗЕД СНД).

Російська Федерація розглядає можливість запровадження заборони експорту необроблених лісоматеріалів. В Державній думі зареєстрований законопроект “Про внесення змін до Лісового кодексу Російської Федерації про адміністративні правопорушення (в частині встановлення обмежень на експорт деревини)”¹², яким передбачається заборона експорту лісома-

8 Інститут світових ресурсів функціонує за підтримки Агентства з міжнародного розвитку та компаній лісового сектору — <http://www.forestlegality.org/>.

9 <http://www.forestlegality.org/content/logging-and-export-bans>.

10 <https://www.yahoo.com/news/albania-passes-10-moratorium-stop-100722416.html>

11 <http://pravo.kulichki.com/zak/year2000/doc18834.htm>.

12 <http://asozd2.duma.gov.ru/main.nsf/%28SpravkaNew%29?OpenAgent&RN=1083535-6&O2>.

теріалів строком на 5 років. Проте уряд РФ не підтримує прийняття цього закону через його суперечність вимогам статті XI ГАТТ.

Ще одним прикладом політики заборони експорту лісопродуктів є мораторій на вивіз деяких видів деревини у Філіппінах. Ціль заборони — максимізувати соціально-економічні й екологічні вигоди лісогосподарської діяльності для країни — не була досягнута. Ця заборона не стимулювала розвитку деревообробної промисловості та зменшила приплив іноземного капіталу в країну. Така політика змінила виробничі цикли у галузі, торгівлю і загальний добробут у країні. Це призвело до короткострокового позитивного ефекту — збереження і відновлення лісів, а також до економічних викривлень через нездатність зменшити рівень корупції в лісогосподарській сфері та незаконної вирубки.¹³

Також Румунія, Польща та Словаччина цілковито заборонили будь-яку промислову вирубку дерев. Але основна ціль — зберегти обмежений природний ресурс, ліси, через що проваджень з боку СОТ також ніяких немає.

Легітимність будь-яких експортних обмежень у сфері лісогосподарства з метою збереження обмежених природних ресурсів — не є широко розповсюдженою практикою СОТ. Тому будь-які експортні обмеження щодо збереження лісових ресурсів повинні бути розроблені строго відповідно до вимог ГАТТ.

Окремі заходи, що допускаються СОТ:

1. встановлення спеціальних експортних митних пільг;
2. сертифікація продуктів лісогосподарської сфери, що є однаковою як для внутрішніх ринків, так і для експорту;
3. заборона внутрішнього продажу, або експорту певних видів дерев, що знаходяться під загрозою зникнення.

Крім того, СОТ дозволяє своїм членам запроваджувати будь-які заборони чи мораторії у разі, якщо такі заборони є складовими певної екологічної чи іншої програми. Наприклад, дворічний мораторій на лісозаготівельні операції у 2011 році в Індонезії у рамках проекту щодо зміни клімату REDD (Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation)¹⁴.

Отже, в контексті необхідності дотримання міжнародних зобов'язань, зокрема у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та в рамках СОТ, потрібно притримуватись загального принципу недискримінації між покупцями-резидентами деревини і покупцями-нерезидентами необроблених лісоматеріалів.

¹³ T. Tumaneng-Diete et al./Forest Policy and Economics 7 (2005) 187–198.

¹⁴ The World Trade Organization. Law, Practice, and Policy. Third Edition. Mitsuo Matsushita, Thomas J. Schoenbaum, Petros C. Mavroidis, and Michael Hahn.

ВИСНОВКИ

Незважаючи на те що після запровадження мораторію на експорт окремих видів лісоматеріалів пройшов незначний період часу (три квартали), уже можна здійснити першу оцінку результатів від його дії:

- у сфері виробництва продукції з деревини, паперу та поліграфічної діяльності +12% та у виробництві меблів й іншої продукції +14% порівняно зі зростанням у переробній промисловості (9%) та загалом промислового виробництва (2%);
- зростання експорту обробленої продукції, проте це зростання не є характерним для всіх груп товарів. Зростання експорту обробленої деревини, в тому числі і меблевої та паперової галузей, становить 3%, а обсяг експорту лісоматеріалів необроблених зменшився на 25%;
- зростання на 19% податкових надходжень від підприємств лісового господарства, деревообробної, паперової та меблевої галузей;
- зростання кількості іноземних інвестицій в деревообробку та зменшення капітальних інвестицій в основний капітал у категорії “Вироблення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність”;
- збільшення виробництва машин і устаткування для сільського та лісового господарства +53% та виробництва меблів +30%.
- зростання експорту дров, що свідчить про ймовірність зміни назви товару в декларації (необроблений ліс продовжує вивозитися під іншим УКТЗЕД).

Економічний відділ

вул. Велика Житомирська, 11. офіс 619

01025, Київ, Україна

+38 044 255 92 31

info@feao.org.ua

www.feao.org.ua

www.facebook.com/feao.vru